ROALD DAHL

LÄRARHANDLEDNING

DEN FANTASTISKA RÄVEN

BOKENS TEMA:
Uppfinningsrikedom

LÄRANDEMÅL:
- Att gestalta känslor och bedöma effekterna av sina egna och andras beskrivningar i tal och skrift
- Använda färg för att förmedla känslor genom skapande

FÖRBEREDELSER:

Du behöver en kopia av både utdraget och **MATERIAL 1** till varje elev eller par, och en kopia av **MATERIAL 2** och **MATERIAL 3** till varje grupp. Du kan också ta fram kopior på **MATERIAL 4** för att utvidga elevernas tänkande. För uppgift tre behöver du valfritt konstnärsmaterial.

STARTAKTIVITET:

Börja med att be eleverna läsa utdraget för sig själva – individuellt eller i par. Be eleverna berätta vad Roald Dahls text fick dem att känna. Var det spänning? Rädsla? Oro? Gör en lista över de olika känslor som alla kände. Kände alla samma sak eller olika saker?

HUVUDAKTIVITET:

UPPGIFT ETT

Läs om utdraget. Hur får Roald Dahl eleverna att känna olika känslor? Är det hans ordval? Hur bidrar användandet av adjektiv och verb till att visa oss en karaktärs känslor? Titta på användandet av skrek, darrade, snyftade, samlade, beordrade, grävde och så vidare. Titta på Dahls meningsbyggnad, hur använder han interpunktion och hur påverkar den ordens och meningarnas betydelser? Identifiera hur Dahl använder olika långa meningar i olika delar av utdraget för att skapa spänning. Samla elevernas idéer på tavlan.

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

UPPGIFT TVÅ

Utmana eleverna, enskilt eller i par, att ändra i meningarna i **MATERIAL 1**. Meningarna är inte särskilt intressanta, hur kan eleverna använda uppfinningsrikt ordförråd och intressant meningsbyggnad för att förmedla mer känsla? Dela några av de spännande meningarna i helklass och prata om dem!

UPPGIFT TRE

Förklara för eleverna att ord kan skapa känslor när de används på särskilda sätt. Samma sak är det med olika färger – olika färger kan betyda olika saker för olika personer, och i olika kulturer eller situationer. Ett exempel är färgen röd, vad får den eleverna att tänka på? Fara, värme eller kanske en varning? I kinesisk kultur betyder färgen röd tur!

Skapa små grupper och ge dem alla **MATERIAL 2** och **MATERIAL 3**. Be varje grupp att matcha färgerna mot betydelserna. Som en extrauppgift kan eleverna använda **MATERIAL 4** för att skapa sina egna färg- och betydelsekort.

Förklara att konstnärer använder färg på samma sätt som författare använder ord och meningsbyggnad. Titta till exempel på den tyska expressionistiska målaren Franz Marx (1880–1916) och hans målningar av rävar i olika färger. Vad kan han ha försökt visa med sitt användande av färg? Vilka känslor väcker de olika färgerna hos eleverna?

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

Gå igenom känslorna som läsningen av utdraget om rävarna i fara väckte hos eleverna. Be eleverna att gestalta de känslorna genom att skapa en bild av den delen av boken. De kan måla, rita, skapa ett kollage eller göra något digitalt. Utmana dem att välja färger som ska visa på rävfamiljens känslor.

UTVECKLA AKTIVITETEN:

Eleverna kan också välja en annan del av berättelsen och skapa ett konstverk som kontrasterar det första utdraget, till exempel den festliga middagen i slutet av boken, eller när herr Räv upptäcker hur de kan stjäla mat från bönderna utan att bli upptäckta. Kanske kan konstverket utspela sig under en annan årstid eller en annan tid på dagen för att öppna upp möjligheten för andra färger. Be eleverna att fundera kring hur de vill förmedla känslorna i sina scener genom användandet av färg.

Skapa en utställning med alla konstverk. Varje bild kan ha en beskrivning av varför de valde just de färgerna och vad de ville förmedla, ni kan också ha ett vernissage där varje grupp får stå vid sitt verk och berätta muntligt hur de resonerat.

EXTRA:

Diskutera några av konstverken i helklass och be eleverna att förklara känslorna i sina verk. Blev det som de hade tänkt sig från början?

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

KAPITEL FYRA
DE OTÄCKA SPADARNA

Det blev ingen mat för rävarna den kvällen, och snart somnade barnen. Sedan somnade fru Räv. Men herr Räv kunde inte sova för han hade ont i sin svansstump.

Fast, tänkte han, jag får väl vara glad för att jag lever över huvud taget. Och nu när de har hittat vår håla måste vi flytta härifrån så fort som möjligt. Vi kommer aldrig att få lugn och ro om vi ...

Vad var det? Han vred snabbt på huvudet och lyssnade. Det han hörde var det mest skrämmande ljud en räv kan höra – skrap skrap skrap från spadar som grävde sig ner i jorden.

”Vakna!” skrek han. ”De tänker gräva ut oss!”

Fru Räv var klarvaken på ett ögonblick. Hon satte sig upp och darrade i hela kroppen.

”Är du säker på det?” viskade hon.

”Absolut! Hör bara!”

”De tänker döda mina barn!” jämrade sig fru Räv.

”Aldrig i min dag!” sa herr Räv.

”Men älskling, det tänker de visst!” snyftade fru Räv. ”Det vet du ju!”

Kras, kras, kras hördes spadarna ovanför deras huvuden. Småsten och jord började falla ner från taket i gången.

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

”Hur tänker de döda oss, mamma?” frågade en av småråvarna. Hans svarta ögon var runda och stora av skräck. ”Har de hundar med sig?” sa han.

Fru Räv började gråta. Hon samlade ihop sina fyra barn och tryckte dem tätt intill sig.

Plötsligt hördes ett extra högt skrapande ovanför deras huvuden och den spetsiga änden av en spade kom rakt genom taket. Denna förfärliga anblick tycktes verka som elektricitet på herr Räv. Han for upp och skrek:

”Jag har det! Sätt fart! Vi har inte ett ögonblick att förlora! Varför tänkte jag inte på det tidigare!”

”Tänkte på vad då, pappa?”

”En räv kan gräva fortare än en människa!” skrek herr Räv. ”Det finns ingen i hela världen som gräver lika fort som en räv!”

Jorden yrde bakom herr Räv när han började gräva för brinnande livet med framtassarna. Fru Räv kastade sig fram för att hjälpa till och det gjorde de fyra barnen också.

”Gräv neråt!” beordrade herr Räv. ”Vi måste gräva på djupet! Så djupt som vi någonsin kan!”

Den underjordiska gången blev längre och längre. Den sluttade brant neråt. Den ledde djupare och djupare ner under jordytan. Mamman och pappan och alla fyra barnen grävde tillsammans. Deras framtassar rörde sig så snabbt att man inte kunde se dem. Och så småningom blev ljudet från spadarna svagare och svagare.

Efter ungefär en timme slutade herr Räv att gräva.

”Stopp nu!” sa han.

Alla slutade gräva. De vände sig om och tittade uppåt längs den långa gång de just hade grävt. Allt var tyst.

”Puh!” sa herr Räv. ”Jag tror vi har klarat det! Så här långt ner kommer de inte. Bra gjort, allihop!”

Översättning: Meta Ottosson

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

ROALD DAHL

LÄRARHANDLEDNING

MATERIAL 1 – TRÅKIGA MENINGAR?

Här är några RIKTIGT tråkiga meningar! Försök att ändra eller lägga till några ord för att få fram karaktärernas känslor. Lägg till kommatecken eller annan interpunktion för att skapa lite extra stil!

1. 'DE NÄRMAR SIG', SA HERR RÄV.

.....

2. RÄVARNA GICK TILL TUNNELNS SLUT OCH SATTE SIG NER.

.....

3. FRU RÄV LYSSNADE PÅ SPADARNA OVANFÖR SITT HUVUD.

.....

4. HERR RÄV TÄNKTE, 'ÅH, BÖNDERNA NÄRMAR SIG'.

.....

5. BÖNDERNA GRÄVDE I JORDEN.

.....

6. 'JAG HAR EN PLAN', SA HERR RÄV.

.....

7. RÄVARNA BÖRJADE GRÄVA.

.....

8. NÄR TUNNELN VAR KLAR, GICK HERR OCH FRU RÄV HEM.

.....

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

RÖD	BLÅ
GUL	GRÖN
VIT	LILA

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

AVUNDSJUK	VIKTIG
LEDSEN	OSKYLDIG
GLAD	ARG

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.

MATERIAL 4 – FÄRGMATCHNINGSKORT
EXTRAKORT

.....	.....
.....	.....
.....	.....

©2025 The Roald Dahl Story Company Ltd / Quentin Blake.